

QVOMODO B. GODEHARDVS IN SANCTORVM NUMERVM SIT

RELATVS.

ET DE MIRACVLIS SVBSEQUENTIBVS.

CANONIZATIO ET TRANSLATIO S. GODEHARDI.

LORIA summo Creatori, & humani generis reparatori; qui non nostris meritis, sed sua immensa bonitate, dignatus est Confessorem suum Beatum Godehardum Pontificem, ad salutem omnium credentium hominibus nostri temporis reuelare, & eum; qui pro longinquitate temporis, iam quadam nube obliuionis obfuscatus fuerat, vt tandem ab incolis nostrae Ecclesiae veneretur, voluit nationibus diuersarum terrarum manifestare; vt gloria ipsius non tantum ad domesticos fidei attingeret, sed etiam in exteris nationes se dilataret. Qualiter autem, & quo ordine, translatio praedicti Confessoris nostri facta fuerit, non turgido eloquio; vel nitens grandi cothurno, sed simplici stylo aggredior describere: non confusus ingenij mei igniculo, sed illo Euangelico dicto. *Aperi os tuum, & ego adimplebo illud.* Et iterum. *Non vos estis, qui loquimini; sed Spiritus patris mei, qui loquitur in vobis.* Per scripturas enim res praeteritae, & breui tempore in obliuionem tradendae, ad memoriam reuocantur, & per res virtuosae in Ecclesiae gestas, cum leguntur, fideles accenduntur, & torpores mentium discutiuntur.

*Psalm 80.
Marsh. 10.*

Anno Dominicae Incarnationis MCXXVIII. obitus vero beati Godehardi nonagesimo, Bertholdus vir venerandus, & in omni Ecclesiastica religione perspicuus, utpote scientia literali admodum eruditus, & morum honestate valde decoratus, Cathedrae nostrae Ecclesiae praesidebat, quam discretè gubernando, & religiosos viros vndiq; ex diuersis Ecclesijs ad se colligendo, adeo sublimauit, vt

*Bertholdus
Hildens
heimensis
Episcopus
& eius en-
comium.*

diuerſas Cellas, ſuis temporibus, ædificaret, & in ſpiritali conuerſatione, dulci adhortatione, confirmaret. Quo reſidente, in comuni conuentu cleri ſibi comiſſi, & de populi Eccleſiæ noſtræ utilitate, vti moſ eius erat, ſemper pertractate, Deo faciente, vti poſt effectus indicauit, ex improuiſo ſermo de patrono noſtro beato, ſcilicet, Godehardo exoritur, item atque item à pluribus replicatur, conquerentibus & condolentibus, ſe tam miſericordē habere patronum, & condignum ſibi in Eccleſia Dei non exhiberi honorem. Nam, quantā miſericordiam & quam manifeſtā gratiam prædictus Confefſor fratribus noſtris, ſuis meritis, apud Deum obtinuerit, ab ipſis viris auctorabilib⁹, in prædicto conuentu exiſtentib⁹, omnib⁹ manifeſtatur. p̄ quod, mentes aſſidentiū omnium non ſolum exhilarentur, ſed, qualiter laudes ipſius in Eccleſia Dei multiplicentur, vnanimiter oēs accenduntur. Prædictus enim Antifteſ noſter Bertholdus priuatā gratiā ſibi à Patrono noſtro conceſſā omnibus aſſidentibus indicauit, & qualiter eum pium interceſſorē apud Deū eſſe cognouerit, non ſine cōtritione * cordis fratribus noſtris enumerauit. Nam, tempore iuuetutis ſuæ, cum ipſe inter ceteros adoleſcētes ludicris robuſ eſſet intētus, contigit, vt ipſe in ſuburbio noſtræ ciuitatis, quendā laicū non volūtariē lancea p̄foraret, & eum, quaſi mortuū ad terram proſterneret: qui, quaſi ſemiuiuus domum diducitur, lecto affigitur, & vſq; ad mortē periclitatur. Sed præfat⁹ Antifteſ noſter dolēs, & mœrens, in diuerſa rapitur, ſe ſacris ordinibus, quaſi homicidam eſſe repellendum, anguſtiatur, & ita in diuerſas cogitationes, animus ipſius inuitatur. Tandem nutans quaſi nauis deprehēſa in fluētibus maris, ad Patronū noſtrum beatum Godehardum, vt ad portum tutum ſe dirigat, ſpem ſuam in eum, quaſi anchoram in firmum littus infigit, vt ab imminente anxietate eum eriperet, corde contrito, & humiliato ſpiritu, poſtulauit: Sed vir vulneratus, dum iam eſſet in agone poſitus, ipſe fide firmus ad ſepulchrum S. Patroni noſtri ſe proſtrauit, totamq; noctem in oratione p̄noctauit, & magis rugitu cordis, quam propalatione vocis, miſericordiam implorauit. Sed tandem prope termino noctis, vigilijs defatigatus, & dolore conturbatus, quietem intrare compellitur. In qua ei & ſtatura & forma patroni noſtri in viſione, quantum tamen quam in hac vita viderat, certiffimē manifeſtatur. Nam, dum adhuc eſſet inter vigilias & adultam quietem, perſona Patroni noſtri ei in viſione apparuit, vt Miſſarum ſolemnia celebrari faceret, ei diligentiffimē indixit, & vt, officium, Ne timeas Zacharia, exaudita eſt oratio tua, decantari faceret, continuò adiunxit. His viſis, excitatus orationes ſuas magis ac magis continuare

* *Comptu-
dione.
Bertholdi
in pueritia
caſus, circa
ſcruiciatum
ab ſe læcen*

*Supplicatio
eius ad S.
Godehardi
ſepulchrum*

*Iubetur
Miſſarum
ſolemnia
procurare.*

nuare

nuare instituit: sed in via nuncium suscepit, qui certissimè agrum, cuius fuisse mortem, nunciauit. His auditis, corde & animo exhilaratus, Deum cœli benedixit, qui nobis talem Patronum in Ecclesia nostra reseruauit.

*Sancius
conuulsiōis*

Fuit verò tunc temporis in conuentu nostro Sacerdos quidam, religiosus, Adelbertus nomine, qui regulari vita in Cellabeati Bartholomæi, quæ sita est in Orientali plaga nostræ ciuitatis, viuebat; qui, cum audisset quæ Præsul noster narrauit, videns tempus idoneum, & ipse sibi gratiam à Dño collatam Patrono nostro, omnibus intimauit. Dum enim ipse quadam nocte patrociniâ Sanctorum implorando, altaria nostræ circuiret Ecclesiæ, tandem iuxta sepulchrum beati Confessoris se prostrauit: sed surgendo manu indiscretè, tenendo sarcophagum eius, se subleuauit; & illico pollex eius de propria iunctura emarcuit. Videns autem iam sese manu debilitatum, supplex & gemebundus se ad terrâ prostrauit; veniam & misericordiam à beato Godehardo postulauit. Et statim in proprium locum sine mora & læsione, pollex resiliuit.

*Adelberti
narratio
de pollice
sibi curato.*

Audiens hæc Magister quidam de monte S. Mauritij, Reinardus nomine, vir prouectæ ætatis; & ipse manifestam gratiam Patroni nostri expertus, cum oportunum videret, non eam subticuit, sed omnibus in conuentu nostro existentibus euidenter patefecit, dicens. Fuit enim puer quidam custodiæ ipsius addictus, in Clericali arte erudiendus, qui epileptico morbo, quem vulgari nomine caducum appellant, adeo vexabatur, vt quotidie sexies ad minus ad terram prosterneretur, & vsque ad mortem, nimiam fatigatione periclitaretur. Hic quadam die ad patrocinium beati Confessoris nostri deducitur, sed in via bis ad terram prosternitur. Orationes ad tumbam ipsius, pro eo funduntur; elemosinæ pauperibus largiuntur, & perfectè sanatus in domum ipsius regreditur. His tribus signis in communi conuentu ab auctorabilibus viris recitatis, omnes hilari mente percipiunt, ipsum Antistitem nostrum, quod voluntariè per se faceret, instigant, vt omnibus modis elaboraret, qualiter beatum Pontificem nostrum Godehardum inter ceteros Sanctos Dei canonizaret. Sed dum in rebus minimis, ne dum in maximis, in quibus latum expectamus finem, diuinum inuocandum sit auxilium, placuit omnibus, vt speciales vbique in Ecclesia nostra funderentur ad Deum pro hac causa preces, ne quid incassum vel inconsultum, contra nutum Domini inciperemus, quod ad bonum effectum perducere non valeremus. Igitur statutum est, vt omnes tam maiores, quam minores, finita, matutinali hora,

*Reinardi
Magistri
relatio de
puero epi-
leptico sa-
nato.*

*De Cano-
nizatione
S. Godehardi
tractatus
incipit.*

*Orationes
& Eleemo-
sina decreta*

ad tumbam ipsius Beati Patroni nostri Godehardi conuenirent, & sese humiliter ad terram prosternerent; & Psalmum, *Benedixisti domineterram tuam*, corde contrito & humiliato, Domino decantarent. Statutumque est, vt in singulis cœnobijs, in territorio nostræ Ecclesiæ constitutis, speciales pro eo fierent orationes & elemosynarum largitiones; quia impossibile est multarum non exaudiri voces orationum. His ergò, aliquanto tempore peractis, Ecclesia nostra noua tribulatione concutitur. Nam prædictus Pastor noster, prò dolor, nobis ex hac vita subtrahitur: & omnis Ecclesia nostra tanto pastore desolata conturbatur. Sed qui consolatur miseros in tribulatione sua, Deus, non permisit Ecclesiam suam in fluctibus huius sæculi sine gubernatore diu fluctuare, sciens, *quia ubi non est gubernator, corruet populus*, nam omnis Ecclesia nostra simul coadunata Bernardum summum Præpositum, virum omni clericali scientia eruditum, & moribus optimis decoratum, communi consensu cleri & alacritate populi, reclamantem, & omnibus modis renitentem, seque indignum vociferantem, in spiritualem Pastorem elegit; & vsque ad cathedram summi sacerdotij perduxit. His ita gestis, causa Patroni nostri, quæ propter tribulationes nostras iam aliquantulum deciderat, redintegratur, & quo ordine ad effectum perduceretur, ab omnibus elaboratur.

*Bertholdi
Episcopi
mors, cui
succesit.*

*Proverb. II.
Bernardus
ex Præposi-
to summo.*

*Canoniza-
tio cur lege
iuncta.*

Sed cum Canonicâ censura, propter illusiones dæmonum, quæ frequenter in Ecclesia Dei in talibus contigerunt, statutum sit, ne quis sine Apostolica auctoritate, & vita ipsius, per viros auctorabiles approbata canonizaretur, quod tamen in præcedentibus, tum propter difficultatem, tum propter longinquitatem itineris, causam nostram valde retardauerat, factum est, Deo annuente, vt quod ante, sine magna impensa, ac summo labore, non poterat ad effectum perducì, id nobis quasi ante ostium inopinate deferri. Nam in Leodicensem ciuitatem curia indicta est, vbi Innocentius Papa cum Romana Ecclesia, & magna parte Galliæ, cum Lothario rege & ferè vniuersis Episcopis Theotonicæ regionis conuenerunt; vt de violentia Romanæ Ecclesiæ per Petrum Leonis perpetrata, qui tum temporis Papatum sibi violenter vsurpauit, pertractarent; & qualiter illud idolum in templo domini positum, destruerent, elaborarent. Factum igitur est, vt ad Dominicâ Letare Ierusalem ad prædictam ciuitatem multi Catholici viri tam cum Apostolico, quam cum Rege conuenirēt, & de communi statu Ecclesiæ pertractarent. Inter quos præses noster Bernardus cum Maioribus nostræ Ecclesiæ assistens, videns oportunitatem vltro sibi collatam, ipsum Apostolicum cū omni curia Ro-

*Innocentij
Papa &
Lotharij
regis con-
uentus Leo-
dij.
Bernardus
Episcopus
Hildenesi-*

ria Ro-

ria Romana aggreditur; vitaque Pastoris nostri coram ipsis recita-
tur; & vt per eum in Ecclesia Dei canonizetur, deuotissime preces
funduntur. Sed cum consuetudo sit Romanæ Ecclesiæ in generali
Concilio, Sanctos Dei canonizare, quod tunc temporis in Remen-
sem ciuitatem in festo S. Lucae indictum fuerat, accepto consilio,
petitionem Ecclesiæ nostræ vsque in prædictum locum distulit; ibi-
que diffiniturum certissime promisit. His ita gestis, Antistes noster,
Apostolica promissione animatus, lætus regreditur, & ab omnibus
deuotè suscipitur, & quæ sibi responsa sint, enarrantur. Tunc om-
nes audierunt, quæ per Apostolicum promissa sunt, vnanimiter
lætantur, precesque apud Pontificem nostrum deuotissime fun-
duntur, ne se tantæ promissioni subtrahat, sed licet laboriosum sit,
ipse se tamen vna cum Maioribus Ecclesiæ nostræ ad indictam Sy-
nodum repræsentet. Iam dies aduenerat, in qua Synodus vniuer-
sæ * Ecclesiæ Cirramontanæ indicta fuerat. Tum verò præfatus
Antistes noster Bernardus vnà cum Metropolitano Magdebur-
gense Norberto, qui tunc temporis in Ecclesia Dei magni nominis
fuerat, & Maioribus Ecclesiæ nostræ, ad præfatum Synodum iter
instituit, & Deo annuente, cum magna prosperitate & oportuni-
tate ad Remensem locum peruenit. Vbi honorificè suscepti, dum
iam Synodus aliquot dies esset celebrata, Antistes noster Bernar-
dus Apostolicum Innocentium cum suis Cardinalibus conuenit,
& de causa Patroni nostri beati Godehardi vsque eo induciata, de-
uotissime submonuit. Sed, Deo annuente & id faciente, omnes v-
nanimes, & concordēs in sua petitione inuenit, vt post ipsa res in-
dicauit. Nam postera die cum in Synodo generali Apostolicus resi-
deret, nullo admonente, sed Deo faciente, Apostolicus ad omnes
luculentam orationem habuit, in qua disertissime petitionem no-
stræ Ecclesiæ de Patrono nostro exposuit; &, vt assensum præbe-
rent, deuotissime postulauit. His ita gestis, Episcopus Tarraco-
nensis vir religiosus, & literali scientia eruditus, quo ordine Trā-
latio fieri deberet, exposuit; scilicet, si ea quæ dicebātur de Patrono
nostro, Ecclesia nostra per legitimos testes ac iuramento, compro-
baret. His verò verbis, Apostolicus se interposuit; & se, à Principi-
bus terræ nostræ adeo in Leodicensi Ecclesia certificarum fuisse,
asseruit, vt non opus esset id secundo testificari, quod lucidius sole
posset probari. Auditis autem, quæ ab Apostolico diceban-
tur, omnes vnanimiter, vt canonizetur, assensum præbent; & vt
laudes Domino persoluantur, admonent, qui dignatur seruos su-
os ab infirmitate huius carnis eripere, & inter sanctos & electos su-
os collocare. Continuò, Te Deum laudamus, canitur; laus Omni-
potenti

*heim. cum
suis agit
Leodij.
Canoniz. a
tio olim in
Concilio
generali
peragi so-
lit.*

*Studium
est alacri-
tas Hilde-
nesheim-
suum erga
cultum
Sanctorum
* vniuersa-
li.
Synodus
Rhemensis.
S. Norber-
tus & Bern-
hardus
Hildenes-
heim. ad
eam profe-
ciscuntur.*

*Innocenti-
us ipse re-
fert ad Sy-
nodum de
S. Godehar-
do.*

*Episcopus
Tarraco-
nensis po-
stular pro-
cessum.
Innocenti-
us acqui-
escit noti-
tia facti
Leodij ex-
hibita.
Godehar-
dus à Papa
& Con-
cilio appro-
batur
Sanctus.*

*Bernardi
Episcopi
reditus, &
annuncia-
tio cultus*

potenti Deo persoluitur; & sic demum coadunata Synodus terminatur. Tum verò Antistes noster, munitus Apostolicis literis, ad nos vsque regreditur, & à clero & populo benignè suscipitur: literæque Apostolicæ referantur, quibus recitatis, Deo laudes persoluantur. Tenor vero Apostolicæ concessionis sequitur in hæc verba.

Innocentius Episcopus seruus seruorum Dei, dilectis filijs, Clero & populo Hildenesheimensi, Salutem, & Apostolicam benedictionē. Veniens ad nos venerabilis frater noster Bernardus Episcopus vester, in plenaria Synodo, quæ Remis per Dei gratiam fuerat congregata, attestatione fratrum nostrorum, Episcoporum & Abbatum & aliorum, qui secum venerant, sanctæ memoriæ Godehardum Episcopum vestrum laudabiliter vixisse in mundo, & tam in vita, quam post mortem multis miraculis coruscasse, asseruit. Vnde nos, cum fratribus nostris, omnipotenti Deo gratias referentes, habito eorum consilio, & collaudatione, quia, eundē in cælis cum Sanctis credimus coronari, ipsum inter Sanctos honorari precipimus; mandâtes vobis, & eidē beato viro, solennitatē in vestra Ecclesia statuatis; & ad eam annualiter conuenire, curetis. Data Remis iv. Kalend. Nouembris.

*S. Godehardi
di sepul-
chrum a-
peritur.*

Sed quia tunc hybernum tempus imminebat, nec ad tantum negotium se expedire valebat, visum est congruum, quæ per Apostolicum concessa sunt catholicis & religiosis viris nunciari; & ipsam Translationem vsque in quartum Nonas Maij differri. Et iam tempus aduenerat, cum tam celebris rumor, scilicet de Translatione tanti Patroni in nostram ciuitatem plures tam religiosos, quam promiscui sexus homines coadunabat. His visis, consilium in communi conuentu capitur, qualiter cautè, sine turbatione transferatur; ne aliquod scandalum Ecclesiæ nostræ inde oriatur. Nam fuere quidam religiosi viri admodum timentes, propter longinquitatem temporis, vel corpus non inueniri, vel nullum indiciū sanctitatis reperiri. Sed tandem, post multas disceptationes, in hoc omnes conueniant, vt remota multitidine, ante matutinales horas, omnes conueniant; & sic tumbâ, in qua positus fuerat, cum omni deuotione aperiant. Mediæ ergo noctis tempore Antistes noster, vna cū religiosis viris, tam Monachis, quam Regularibus sibi coadunatis, cū magno timore ac tremore, cryptam nostræ Ecclesiæ subijt, & sarcophagum, in quo positus fuerat noster Patronus, aperiri præcepit. Ipseque cum cæteris fidelibus, orationibus interea deuotissime institit; sed vbi summus labor in frangendo sarcophago ante visus fuerat, iam, Deo faciente, illico se aperiebat, & aditum facillimum ad corpus præbebat. Tum verò, aperto sarcophago, quantas lacrymas astantium aspiceres? quos singultus audires? quam spiritalem dispositionem

corpo-

corporis ipsius prospiceret? quis vel sermone, vel stylo exprimere valeat? Quid plura? Diuinus quidam, & incognitus odor fragrabat, qui quosdam astantes, quasi quadam spiritali dulcedine refocebat; & in perfecta fide sanctitatis ipsius, eos corroborabat. Tum verò, videres omnes sese humiliter excusare, seque esse indignos tanti patroni corpus attingere; cum nouerint, vitam suam longè ab eius sanctitate discordare. Tandem, omnibus cunctantibus, & longam moram facientibus, per fratrem nostrum Præpositum Bertholdum corpus subleuatur, & propter multitudinem populi, quæ ad tantam rem videndam conuenerat, in secretum Sacrarum nostri deportatur. Sed hæc hæc hactenus dicta sufficiant, qualiter sit beatus Godehardus translatus. Nunc superest charitati vestræ intimare, qualiter per eum mundus sit illuminatus, & vsque ad remotissimas gentes & Paganissimas exaltatus. Nam ex longinquitate temporis merita vitæ ipsius fuerunt penè *abolita, & paucis tantummodo cognita, quæ per translationem corporis ipsius, euidentissimè omnibus sunt manifestata. Tot enim Dominus per eum fecit miracula, vt ne lingua valeant exprimi, vel scriptura. Vt autem quæ sunt notiora & manifestiora, aggredior describere, vt in eis posteritas de patrociniò tanti Patris possit confidere.

Odor diuinus qui dum inde exspirat.

Bertholdus præpositus sancti corporis subleuatur.

** obliuioni tradita.*

Nam ipsa die translationis, cum corpus ipsius, vsque ad montem S. Mauritij cum magna reuerentia cleri & populi deferretur, contigit, quendam flumen, quod præterfluit ciuitatem nostram, incidisse; & longo tempore, sub vndis morantem omninò expirasse. Hic dum corpus Patroni nostri ad eum appropriat, vitæ priori restituitur: & domino opitulante sanus & incolumis à terra subleuatur. Qui postea per multa tempora infamulatu Patroni nostri apparuit, & pro vita restituta non ingratus, Deo exitit.

S Godehardus translatus fertur ad montem S. Mauritij.

Mer suo flumine vita restituitur.

His verò auditis, Ecclesia nostra non statim & indiscretè acquieuit, sed aliud certius & manifestius miraculum humiliter expectauit. Postera vero die, cum dies anniuersarius Patroni nostri illuxisset, finita missa, & horis constitutis, mulier quædam muta habens filium priuatum lumine, subitò, quasi in extasi rapitur, ac per horam paruum, in terra volutatur. Transacto verò aliquanto tempore, matri lingua referatur, lumen puero restituitur: & manifestum esse miraculum, omnibus comprobatur. Nam fuere in ciuitate nostra tunc temporis quidam viri auctorabiles de Corbeia, ipsius mulieris comprouinciales, qui eam cognouerunt, & verissimè eam mutam, filiumque eius lumine priuatum, longo tempore fuisse, nunciauerunt. His auditis, Ecclesia nostra tam clerus quam populus in vnum coadunantur: laudes creatori persoluuntur, qui nouit electos

Muta lingua. cæcus oculorum vnum recipiens.

1. Corinth.
14. suos ab omni ambiguitate absoluerunt, & in perfecta fide solidare. Signa enim debentur infidelibus non fidelibus, ut per miracula & inusitata confirmantur in his, quae a sensibus nostris & memoria sunt remota. Vix laudes de miraculo praedicto Deo perfoluuntur, cum claudus quidam, qui longo tempore contractus fuerat, se subito erigebat; & pedem, firmo gressu terrae affigebat. Sicque factum est ut ipsa die anniuersarij Patroni nostri infra basilicam nostram quinque miracula contingeret: quae omnibus manifesta fuisse, apparent. Cæcus enim videt, mater ipsius loquitur. Claudis tres potestatem ambulandi receperunt. His ita gestis, rumor & fama patroni nostri propter frequentiam multitudinis, quae ad Translationem tanti viri conuenerat, magis & magis innotuit, & sese in omnes comprouinciales terras dilatauit. Vnde factum est, ut tanta multitudo hominum patrocina * Pastoris nostri implorantium in ciuitatem nostram conflueret, quantam nullus hominum nec antea in Ecclesia nostra vidit, nec, ut arbitror, deinceps videbit. Nam omnes habentes infirmos, languidos, claudos, surdos & mutos, nec non & daemoniacos, vel quouis morbo detentos usque ad Patrocinium Pastoris nostri pro recuperanda sanitate deferuntur.

Claudi tres sanati.

** Patroni.*

*Manus au-
da restitui-
tur.*

Contigit vero circa idem tempus, quod quidam viri auctorabiles de Turingia adueniunt, qui suum pastorem vna manu debilem secum adduxerunt. Hi, ut patrocinium beati Godehardi implorauerunt, illico sanitatem recepit, & manum debilem erexit. Quo facto, omnes vnanimiter laudes Deo referebant; & insignum veritatis, manum manui comparabant. Nam manum, qua pastorem virgam ante tenebat, rugosam & induratum inueniunt: alteram vero, cum qua non laborauerat, candidam & mollem reppererunt.

*Mutum lo-
quelā recu-
perat.*

His ita gestis, matronae quaedam ab eadem terra usque ad nos perueniunt, ducentes secum mutum longo tempore loqui non valentem; quae dum orationibus insisterent, ac pro ipso, patrocinium beati Godehardi implorarunt, subito vinculum linguae est ruptum; & officium ipsius per misericordiam est restitutum.

*Claudius &
Vicedominus
mo Erfor-
tensi mis-
sus sana-
tur.*

Fuit vero tunc temporis Erpistordiae Vicedominus, habens pro misericordia Dei claudum, & pene omnibus membris debilitatum. Eleemosynis suis addictum, quem, auditis miraculis, quae per patronum nostrum fiebant, usque ad patrocinium ipsius in Ecclesiam nostram direxit. Et sicut credidit, sic per misericordiam Dei recepit. Nam quem debilem & omnino incedere non valentem, usque ad nos transmisit, Deo adiuuante, sanum & incolumem suscepit.

*Alicuius
cella sua.*

Fuit vero circa idem tempus in Cella beatae Paulinae, multo tem-
pore

pore quidam claudus, omnibus notus & manifestus. Hunc potens quidam de Turingia per licentiam Abbatis ad se recepit; & quæ corpori necessaria fuerant pro misericordia domini ipsi erogauit; hic ad patrociniū beati Godehardi peruenit, & integritatem corporis percepit.

Fuit etiam tunc temporis in Turingia puella quædam gibbosa, in dorso valde curuata. Hæc veniens ad patrociniū beati Godehardi, per misericordiam Dei est erecta, & quod raro fieri solet, gibbo est omnino priuata. *Puella gibbosa admittitur.*

Vir quidam ab eadem terra natus, per misericordiam domini & beati Godehardi, ab eodem morbo est liberatus. Isdem vero temporibus fuit matrona quædam in Hafsia, omnibus comprouincialibus nota, & maximis infirmitatibus per multa tempora detenta. Hæc, cum nihil iam præter mortem speraret, tandem patrociniū beati Godehardi humiliter implorauit; seseque ad terram prostrauit, & miro modo sanitatem recepit. Nam & in inguine vbi antea caro sana fuerat, subito se aperuit, & duos lapides tantæ magnitudinis, quantæ in humano corpore nemo prius viderat, subito emisit. Quo facto, vnum secum insignum miraculi, vsque ad patrociniū beati Godehardi in Ecclesiam nostram detulit; alterum vero in signum virtutis Dei domi referuauit. *Item viri. Calculosa liberatur.*

Circa idem tempus contigit in Turingia insigne miraculum, & dignum memoriæ tradendum. Nam duo viri, pro dolor mala societate coniuncti, furtum quoddam peregerunt; & pelles cuiusdam surripuerunt. Factum est ergò, vt vterq; caperetur, & ad iudicium traheretur. Sed cum iam vterq; conuicti suspendio traheretur, alter ipsorum toto corde ingemuit, & quod solum poterat, corde contrito, & humiliato patrociniū beati Godehardi implorauit: alter verò, quasi desperans nulli petitioni institit, vel vocem cõpunctionis emisit. Factum est igitur, vt vno fune colligarentur, & vno ramo suspenderentur; quo facto, alter spiritũ illicò emisit, alter verò, qui patrociniũ beati Godehardi implorauerat, sine læsione & molestia pependit. Sed iam longo spatio horarũ transacto, ille cuius pelles fuerant, propius accedens, & videns alterum expirasse, huic, quæ adhuc viuere putauit, in hæc verba prorupit. Quærebat enim, si viueret, aut si vitã retinere potuisset. Ille verò sperans sibi adiutorium aduenisse, confessus est & se viuere & nullum dolorem sentire. Hoc audiens, qui eum suspendi fecerat, magnam inhumanitatem ei intulit. nam fune, quo suspensus fuerat tornato, firmo nisu, ad terram corpus depressit; & sic spondilia colli se fracturum sperauit: quo facto, statim discessit: & omnem voluntatem suã se iam *Fur ope S. Godehardi laqueum conteris.*

adimpleſſe non dubitauit. Factum eſt autem poſt diſceſſum eorū longo tempore, vt prædictus vir, manus poſt tergum ligatas diſſolueret, & pannum præ oculis ligatum diſrumperet, & ſic tandem funem, quo ſuſpenſus fuerat, confringeret. Ad terram verò proſtratus, videns ſe nullam læſionem habere, in fugam ſe conuertit, & ſyluam, quæ vicina erat, cum feſtinatione introiuit. Hoc videntes quidam, qui non remotè diſceſſerant, eum admirantes proſequuntur, & rogantes eum ſyluam exire, & nihil niſi bene de eis ſperare. Qui tandem adhortatione ipſorum confortatus, ſyluam exiuit, & cum eis magnificans & glorificans Dominum, vſque ad Eccleſiam peruenit. Hic poſtea, ad patrociniū beati Godehardi venit; & quæ ſibi per miſericordiam Dei & beati Godehardi contigerāt, conſtantibus ciuibus ſuis, qui plures vna ſecum aduenerant, nobis omnibus enarrauit. Quot vero ſuſpenſos & iam in articulo mortis Deus per merita beati Godehardi liberauerit, longum eſſet per ſingula deſcribere, maximè, cum funes quibus ſuſpenſi fuerant, omnibus in Eccleſiam noſtram aduentantibus poſſint demonſtrari.

S Godehardi ſuſpenſos multos liberauit.

Mulier appetentiam cibi recuperas.

Tunc temporis duæ mulieres de longinquo ad patrociniū beati Godehardi venerunt, quæ gratiam ſibi ab eo collatam deuotiſſimè nobis omnibus narrauerūt. Nam altera poſt imenſam infirmitatem, omnem appetitum cibi & potus amiſit, adeò vt nec cibum nec potum infra duos meſes ſumpſerit. Videns autem, ſe vitam ſic longo tempore non poſſe retinere, miſericordiam beati Godehardi implorauit, & priſtinum ſtatum recepit. Altera verò, cum longo tempore, lumine eſſet priuata, in via, in qua ad patrociniū beati Godehardi pergebat, eſt illuminata.

Alia viſa

Dæmoniaco curatur.

Fuit verò iſdem temporibus in Mindenſi Episcopatu vir quidam Dæmoniaco, adeò obſeſſus, vt vix plures eum retinerent, quin ſeipſum interimere, & alios neci traderet. Hic tandem manibus poſt tergum ligatis, & pedibus concatenatis, per parentes ſuos ad patrociniū beati Godehardi deducitur, eiſque auxiliū, ab omnibus, humillimè imploratur. Dominus verò ſuus Hezelinus nomine, videns ſummam eiſ vexationem ac maximam tribulationem, miſertus eiſ, ipſum manum iſit, ac ſeruum beato Godehardo tradidit; quo facto, ſtatim ſanitatē recepit, & cum parentibus ſuis, ſolutis vinculis, integer & incolumis, domum remeauit.

Sub eodem tempore venit in Eccleſiam noſtram vir quidam, magnæ pænitiæ & aſteritatis, qui per multa tempora carnem ſuam vigilijs & ieiunijs domauerat; adeò vt & loricam inditus ad carnem

carnem portaret Hic, cum deuotè coram Patrono nostro orationibus infisteret, multis videntibus per gratiam Dei, lorica quasi tela aranæ dirupta est; & vsque ad terram dilapsa. O virum omni laude dignissimum, cuius meritis & vincula peccatorum dirumpuntur, & ligaturæ ferreæ dissoluuntur.

*Pœnitenti
lorica fer-
rea de cor-
pore exim-
itur.*

Habebat tunc temporis Abbatissa de Wunstorff * claudum, quendam valde debilem, qui omnino os in genu amittit erat, & crus, in quamcunque partem volebat, quasi sine iunctura, vertebat. Tunc Abbatissa, cum tanta miracula per Patronum nostrum fieri perciperet, secum prædictum claudum vsque ad limina Patroni nostri perduxit, & Deo faciente, sanum & incolumem reduxit. Sed, cum ad Ecclesiam sibi commissam remearet, cum hymnis & laudibus eum reduxit, referens gratias Deo pro omni dono sibi collato.

** Wunstrif
dorpe.
Abbatissa
de Wun-
storff clau-
dum ab se
adductum.
recipit sa-
num.*

Hæc videns mulier quædam minus religiosa, nec Dominum timens in hæc verba prorupit, se nunquam velle patrocina beati Godehardi implorare, nisi puerum quendam omnibus membris debilitatum, quem tunc temporis in platea reptantem vidit, recto gressu videret incedere. Factum est igitur, vt parentes ipsius pueri, post paucos dies ad patrocinium beati Godehardi eum deferrent, & factis orationibus pro ipso, sanum & incedere valentem reciperent. Quod postquã vidit præfata mulier, ex verbis temerariè prolatis, corde contrito, & humiliato pœnituit; & se visitaturam Patronum nostrum, Domino vouit. hoc facto, ex imo cordis suspiria duxit, considerans sibi necessaria viæ deesse vel vnde pueris ex se genitis domi possit prouidere; quæ dum sic anxietur, factum est, vt paruulus ipsius inscius domum egrederetur, portans panniculum, quem in platea inuenerat; in quo mater nouem nummos, quasi nesciente puero, quid ageret, reperiebat. His ita gestis, laudes Deo & beato Godehardo persoluit, qui & ipsam ab anxietate eripuit, & omnem dubietatem à corde ipsius extirpauit.

*Puer debi-
lis omnibus
membris
restituitur.*

*Muliere-
gena num-
mis reper-
tis suble-
uatur.*

Circa idem tempus fuit puer in Episcopatu Mindensi in villa, quæ Lanesberge appellatur, claudus, & miro modo contractus; hunc parentes ipsius, licet pauperes ad patrocinium beati Godehardi adduxerunt, & pro eius sanitate recuperanda, deuotissimè misericordiam ipsius implorabant. Sed dum aliquantulam moram facerent, nec vllum profectum in puero viderent, ad proprias mansiones redire parabant; quia se exaudiri deinceps dubitabant. Sed dum ppè ad villam, quæ Runeberge appellatur, venisset, & in quodam prato se quieturos disposuissent, in lacrymosa verba proruperunt; conquerentes, se in multa tribulatione ad patrociniũ

*Puer claudus
est con-
tractus mi-
re sanatur.*

beati Godehardi venisse, sed nullam gratiam in puero suo percepisse. Qui, dum sic colloqueretur, subito puer membra, quæ antea fuerat incuruata extēdit, & de curru, in quo vehabatur, lætus & ouās prosiluit. Quod postquam gens vicina viderat, illico vnanimiter Dominum collaudabant, & ad proximā Ecclesiam puerum sanatū deuotissimè deducebant. Sed ne tantum miraculum in obliuionē traderetur, in prædicto loco casam quandam comprouinciales erigebant, vbi fideles prætereuntes, in reuerētia istius miraculi post multo tempore oblationes deferrebant.

*Claudus
proserpens
arigitur.*

Fuit item claudus quidam illis tēporibus in Goslaria omnibus notus, qui & ipse pro recuperāda sanitate ad beatum Godehardum se contulerat, & Domino adiuuante, sanitatem recipiebat, adeo vt scabella, quibus antea reptabat, quasi in signū memoriæ, in Ecclesia nostra derelinqueret, & ipse erectus incederet. Hoc plures religiosi illius ciuitatis viri omnibus fiducialiter affirmabant, qui per multa tempora eum claudum agnoscebant.

*Fistula co-
ratur.*

Fuit verò tunc temporis in loco territorio Ecclesiæ nostræ addito, qui Aulica appellatur, vir tantæ ægritudinis in morbo, qui Fistula appellatur, vt iam omnino vitā desperaret, quia nodum femoris in iunctura ante positum amiserat, & cæteram partem iam se amissurum timebat. Hic ad patrociniū beati Godehardi sese deferri præcepit, & sanitatem corporis, Deo faciente, recepit. Post hæc nodum, quem antea manu ferebat, in signum miraculi & doni sibi à Domino collati, in Ecclesiam suspendi iussit, ac deinde, lætus & alacer, domum remeauit.

*Heruor-
da.
Paralytica*

Circa idem tēpus fuit matrona quædā de Heruorder si * loco genita, quæ omnino fuit paralytica & omnibus membris dissoluta, nullū enim membrū ipsius propriū officium exercuit, sed nec per multos dies adimplere valuit. Hæc maximam partem substantiæ suæ in medicos expēderat, sed per eos sanitatem corporis recuperare non poterat. Audiens verò tantam gratiam per merita beati Godehardi hominibus à Domino concessam, spretis exterioribus medicis, totam se misericordiæ Domini commendauit, & ad patrociniū beati Godehardi deferri præcepit. Quæ, dum aliquanto tempore moram faceret in nostra Ecclesia, tum per orationes fidelium, tum per beati Godehardi patrociniū sanitati est reddita, & omnia membra eius pristino vigori restituta. Hæc postea frequenter ad limina beati Godehardi peruenit, & pro dono sibi collato, gratias non immodicas Domino persoluit.

Non multo post tempore venit vir quidam in nostram Ecclesiam, habens filiam valde dilectam, quæ graui morbo laborabat, & iā morti

morti propiabat. Nam gutturi ipsius, ob imensam magnitudinis, & ex vtraque parte magni acuminis per sex dies adhaeserat, quod nullus extorquere quavis arte valebat. Qui primum medicos in ciuitate nostra tunc temporis commorantes circuibat, & ab eis consilium, quid de filia esset acturus, requirebat. Sed nullum salubre consilium adinueniebat. Destitutus autem omni exteriori consilio ad patrocinium beati Godehardi se vna cum filia contulit, ipsumque pro ea humillima deuotione implorauit. Factum est ergo, vt ipsa die puella os sine laesione eijceret, & integram sospitatem recuperaret.

Os faucibus implacatum eijcitur.

Non multo post eodem morbo quidam per septem dies laborabat, & iam certissime ei mors imminabat, hic veniens ad patrocinium beati Godehardi, statim liberatus est, & in pristinum statum restitutus.

Contigit vero circa idem tempus quod Ekehardus quidam de Wigeleue, cognatum quendam suum vi & iniuriose captiuauit, & contra ius & fas incarcerauit. Qui dum aliquanto tempore in captiuitate detineretur, contigit in ipsa nocte Pentecostes, dum matutinales horae celebrarentur, vt ad terram se prosterneret, ac patrociniū beati Godehardi pro sua liberatione imploraret. Tandem ab oratione se eleuans, foramen adeo arctum accessit, vt puer trium annorum pertransire potuisset, sed dum caput applicaret, vt sibi visum est, foramen se dilatauit, & ipse sanus & incolumis pertransiuit. His ita gestis, sine mora omnibus innotuit, captiuum de carcere erupisse & omnia euasisse. Statim omnes vnanimiter eum prosequuntur, vias quibus euadere possit, custodijs muniunt, & qualiter eum apprehendant, omnibus modis elaborant. sed, Domino adiuuante, & beato Godehardo, factum est, vt omnium insidias pertransiret, & ipsos cognoscens a nemine cognitus est. Hic sine mora, ad patrocinium beati Godehardi se contulit, & pro sua solutione gratias Domino in Ecclesia nostra persoluit.

Captiuus asseritur.

Fuit verò tunc temporis in Marchia Vngariae, vir quidam in captiuitate positus, & fortissimis compedibus compeditus, qui nihil aliud sperabat, quam vel omnia sua amittere, vel mortem subire. Ad aures ipsius fama beati Godehardi innotuit, & quanta Dominus pro eius amore operaretur, ipsi innotuit. Mox ad terram se prostrauit, & eius patrocinium deuotissime implorauit. factum est igitur, vt, ipsa nocte, catena qua ligatus erat, se dissolueret, & ipse de captiuitate, Deo adiuuante, euaderet. Hunc omnes in Ecclesia nostra viderunt, & sic euenisse circa eum, veraciter perceperunt.

Alium captiuus liberatur.

Iisdem vero temporibus, fuit quidam paganus de vltioribus partibus Sclauiae captus, & in Halterbergensi vrbe, incarceratus. Huius fa-

Sclauus paganus

*mirre solus
eis compe-
ditus, a
Domino
amittitur.*

ma reuelante, de patrono nostro audierat, & quanta dominus pro eius amore operaretur quocumque modo, vtpote Paganus, perceperat. Hic quadam nocte mortis timore coactus, inter spem timoremque pendulus, orationem ex imo cordis ad beatum Godehardum direxit; & vt sui miseretur, deuotissimè exorauit. Quo facto, sine mora, ex trunco magnæ molis & fortitudinis, quo conclusus fuerat, integro remanente, quasi ex liquida re sine læsione pedes eduxit: & qualiter id sibi accidisset, ignorauit, nec fugam vllatenus iniit. Die verò illucescente, custodes aduenerunt, & non sine admiratione magna eum reppererunt. Sciscitantes verò, qualiter id sibi ad inuocationem nominis beati Godehardi accidisset, admirati sunt, dominoque suo retulerunt, & quid deinceps essent acturi quæ fierunt. Dominus verò compunctus tanto miraculo, gratiam impendit; ipsumque captiuum sine læsione abcedere iussit. Quantos verò, & quot incarceratos, & maximis compeditos compediibus Dominus, per patrocinium beati Godehardi, à summa tribulatione absoluerit, longum est, per scripta enumerare; cum quiuis ipsa tormenta in Ecclesia nostra pendentia possit cognoscere. Quapropter non superuacaneum duximus plurima ex his, quæ longa forent scribere, præterire, & ad alia innotescenda transire.

*Captiui
multi ope
S Godehar-
di expediti.*

Non multo post ea, quæ diximus, fuit vir quidam habens filium vnigenitum valde sibi dilectum; qui, puerili more, per campos cursitando ludebat sed fortuito ad fossatum quoddam veniens, maxima multitudo terræ ex improviso super eum corruerat. Sed pater hæc ignorans, nec ipsum puerum domi reperiens, vsquequaque quaerebat; nec vllatenus eum inuenire poterat. Vnde factum est, vt quidam diceret, se circa fossatum puerum ludentem vidisse, nec postea comparuisse. Quo audito, pater, cum festinatione, vbi vltimus puerum viderat prædictus vir, transcurrit, & magnam multitudinem terræ nouiter corruisse, conspexit. Quo viso, adiunctis sibi plurimis, terram cum magna festinatione retexit, & puerum, nulum indicium vitæ habentem, inuenit. His ita gestis, quia magnæ misericordiæ patronum nostrum beatum Godehardum fuisse audierat, illico preces deuotissimas ad ipsum dirigit, adiciens, si dominus per merita ipsius vitam pristinam restitueret, ipsum ei in perpetuum seruum offerret. Quo facto puer vitæ pristina restituitur, ac domum simul cum patre regreditur. hunc postea cum patre in Ecclesia nostra vidimus & ab ipso patre, sic de puero euenisse, certissimè cognouimus.

*Puer aggre-
re obrutus
in vitam
reuoatur.*

*Hydrops-
cus iama
xno.*

Fuit verò tunc temporis vir quidam in loco, qui Mindin appellatur, adeo in hydropisi detentus, vt circiter annum in eo laboraret; & iam

& iam nihil nisi mortem speraret. Hic, audito nomine beati Godehardi in adiutorium suæ infirmitatis eum suppliciter inuocabat; & vt sibi in necessitate posito subueniret, humiliter exorabat. Factum est ergò non multo post, vt quidam, quem nec antea viderat, nec postea vidit, ad eum intraret; & facta incisione, tantam abundantiam aquæ ex eo manare faceret, quantam vix tina * quis ferre potu * *summa.*

Hunc postea perfectè sanum vidimus, & eo referente, sic circa eum euenisse, veraciter cognouimus.

Circa idem tempus, per beatum Godehardum, in signe contigit miraculum, & dignum memoria retinendum. Nam quidam peregrinantes de Ruzia ad patrocinium beati Godehardi aduentabāt; & in die Palmarum quoddam desertum intrabant. Sed Christiano more, cum diuinum officium niterentur peragere; contigit, vt subito multitudo paganorum in eos irrueret, & quotquot poterant neci traderent. Factum est ergò vt Sacerdos, qui vnà cum ipsis fuerat, occumberet, & per passionem ad Dominum migraret. alij verò videntes se vnà interimi, licet inermes, resistere eis parabant; sed propius protectionem beati Godehardi deuotissimè implorabant. Quo facto licet plures & armati contra inermes congregarentur, tamen, Domino faciente, pagani se in fugam verterunt, & arma passim à se reiecerunt. Ipsi verò hoc videntes baculis quibus vtuntur peregrini, illos feriebant, & circiter sex morti tradiderunt. Victoresque effecti, arma quæ à se latrones reiecerant, acceperunt, & tam scutū quàm gladiū in signū victoriæ in Ecclesiā nostrā detulerūt.

Non multo post hæc contigit, piscatorem quendam cum puero suo Weseram velle transire; & solito more, vtilitati suæ insistere, sed cum iam fere medium aquæ obtinuisset, tanta tempestas incubuit, vt vita se euadere dubitaret. Videns autem ventum magis ac magis insurgere, magister signum adiutorij populo intonuit; Puer vero orationem ad beatum Godehardum direxit. Factum est ergò, vt magister, qui natate nouerat, confidens in populi adiutorio submergeretur, puer verò natate nesciens, per suffragium beati Godehardi liberaretur.

Tunc temporis venit quoque quædam paupercula, in ciuitatem nostram, de Spirensi loco genita, ducens secum puellulam, omnibus membris debilitatam, nec prorsus incedere valentem. Quæ, dum circiter mensem in ciuitate nostra moram faceret, nec vllam gratiam in filia perciperet, tristis in terram suam redire instituit; quia iam se indignam audiri autumauit. Sed cum super ripam Weseræ, in loco qui Munden appellatur, puenisset, & asinum pastū

mississet, filiamq; de curru deposuisset, matre semota, puella, quæ antea fuerat debilis, subito, se erexit, & in hæc verba prorupit. clamabat enim se gratiâ beati Godehardi realiter percipere, & illum secum ibi manere. Quo dicto, omnia membra illius, quæ antea fuerant debilia, in naturalem statum sunt restituta; & ipsa integraliter est sanata. Hanc omnes in Ecclesia nostra sanatam vidimus, Dominoq; de dono sibi collato laudes persoluimus.

*Selauus
neophytus
à cecitate
inducatur*

Fuit circa principium translationis beati Godehardi quidam Selauus, lumine longo tempore priuatus, intra paganos moram faciens. Hic audiens virtutes, quas Deus in honore beati Godehardi operabatur, vsque ad limina eius peruenit, ac patrocinium eius humiliter implorauit. Sed dum communes pro eo in Ecclesia nostra fierent orationes, quia nouiter, relicto errore gentilitatis, venerat ad Sacramentum Baptismatis, factum est, peccatis nostris exigentibus, vt sanitatem non reciperet, sed omni spe destitutus post aliquod tempus domum remearet. Contigit autem, vt sui contribules, adhuc in sua gentilitate permanentes, eum visum non recuperasse viderunt, continuo in opprobrium & derisionem eum deduxerunt; scilicet quod Deum suum dereliquisset, & in alio nullam salutem inuenisset. Hæc, & his similia illis exprobrantibus; factum est, vt prædictus vir pudore confunderetur, & mortem sibi inferre niteretur. Sed ô virum omni laude dignissimum, qui & vitam temporalem ei conseruauit, & à morte æterna eum liberauit. Nam dum adhuc in hac intentione permaneret, vt mortem sibi inferret, per merita beati Godehardi est illuminatus, ijs, à quibus prius contumeliosa susceperat, deos suos surdos & mutos exprobrabat, & se nunquam ab eis benè quid accepturos verissimè confirmabat. hinc postea in Ecclesia nostra plures viderunt, & eum fuisse illuminatū verissimè cognouerunt.

*Obfessor
sibiridid-
sus.*

Contigit vero non multo post, quendam de Polonia ad patrocinium beati Godehardi aduentare, sed dum iam ostium, nostræ Ecclesiæ niteretur introire, subito à maligno spiritu est raptus, & ad terram, horribili modo, deiectus; qui dum in Ecclesiam vi duceretur, & ad tumbam beati Godehardi applicaretur, tanto furore cepit debacchari, vt quiuis posset admirari. Tandem corpus beati Godehardi ad eum defertur, & signo sanctæ crucis benedicitur; & sine mora, statim cum indicio magnificætoris, liberatur.

Fuit verò tunc temporis in Traiectensi Episcopatū, vir quidam artimercatoriz deditus, qui frequenter mare transiit; & quæ sibi necessaria erant, conquisiuit. hic quodā tempore maxima tempestate in medio mari deprehenditur, ab omnibus cōclamatur, & nullam

iam, nisi vltimus vitæ terminus timetur. Tandem finito aliquanto tēpore, resumtis viribus animæ, auxiliū beati Godehardi implorabāt, & argenteam nauim delaturos, si euaderēt, deuouerunt. hos in Ecclesia nostra nauim argenteam deferentes postea vidimus, & sic eis euenisse verissimè cognouimus.

*Tempesta
se erepti
nauim ar-
genteam
venerunt.
Godehardo*

Contigit etiam tunc tēporis in Hollandia, quod quodā tempore mare per inundationem influxit; & infinitā multitudinem populorum submersit. Hoc quidam percipiētes, in basilicam quandā in honorem S. Mariæ dedicatā sese receperunt; in qua mortē se euaturos sperauerūt. Sed cum iam mare magis ac magis efflueret, & iā ipsum murum basilicæ impingeret, videntes se non posse euadere, auxilium beati Godehardi implorauerunt, quod statim euidenter perceperunt. Nam continuo mare ad solitum locum relabitur, & ne deinceps locum habeat euagandi, diuinitus inhibetur.

*Hollandi
ab inunda-
tione maris
S Godehar-
di inter-
cessione li-
berantur.*

Factum est igitur vt Dominus noster patrociniū beati Godehardi nobis non tātum in terris ostenderet, sed etiam in mari certissimè manifestaret. nam, quot naues in magna tempestate deprehēsas Dñs per eum liberarit, testantur adhuc ceræ naues in Ecclesia nostra pendentes. Circa idem tempus Lotharius Imperator Romanorum legatos suos, scilicet Eilbertum Præpositum Goslariensem fratrem nostrum, ad Imperatorē Constantinopolitanū dirigebat, & antiquum fœdus Imperatorū, quod iam penè neglectū fuerat, inter ipsos reparabat. Hic dum mare transiret, & iam prospero cursu, pergeret, contigit, vt quidam famulus ipsius resupinus de puppi caderet, & longo tempore sub vndis maris existens, nulli appareret. Factum est ergò, dum ab vndis maris esset absorptus, & omnis vox esset interrupta, sola intentione, qua poterat patrociniū beati Godehardi implorabat, & vt eum à mortis periculo liberaret, deuotissimè rogabat. Eo sic cogitante, apparuit ei quidam canuta facie; educensq; in superficiem maris, quod ante non nouerat docuit natate. Videntes autem qui in nauī fuerant, velum relaxabant, & minori nauī, quæ eos comitabatur, vsq; ad eum peruenerunt. Sic prædictus famulus à morte, iam penè absorptus, eripitur, & miro modo vitæ restituitur. hunc omnes postea in Ecclesia nostra vidimus, & circa eum sic euenisse, veris assertionibus cognouimus.

*Naufragi
& na-
ues rom-
seruata
multa.
Lotharius
Imp Eilber-
tum & a-
lios mittit
Constanti-
nopolim
legatos.*

*Ex vndis
eripitur
submersus.*

Non multo post tempore contigit, in Vngaricis regionibus celebrari miraculū & dignum memoria retinendū. Nam Comes quidam illius regionis, filiū habuerat, in quo oēm spem temporalē & fiduciam posuerat. Contigit verò eum ægrotare, & iam vsque ad mortē periclitari. Factum est igitur, dum oēs sollicitè, nocte dieque

*Ornitio fili-
us in Vr-
garia
morte su-
catus.*

circa eum vigilarent, & inter spem timoremque hæsitarent, vt puer morti appropriaret; & quadam die, circa horam primam expiraret. His ita gestis, dum omnes luctum lamentaque geminarent, & quæ exequijs erant necessaria præpararent, forte quidam vir de Bauarica regione aduenerat; qui & ipsum puerum de sacro fonte leuaue- rat. Hic igitur videns incomparabilem dolorem patris, & matris; misertus eorum, cœpit eis nomen beati Godehardi intimare; & quantam gratiam fidelibus in eum sperantibus dominus admini- stre, deuotissime annunciare. His auditis, sine cunctatione pater & mater, firma fide ad terram se prosternunt, misericordiam beati Go- dehardi deuotissimè implorant, seseque deuuebant, cum suis ob- lationibus ad limina ipsius iter instaurare, si ad pristinam vitam, per eius patrociniū filium suum possint recuperare. His finitis, iam vespertinum tempus aduenerat, cum insperato modo, puer ad vitam pristinam redit; & quod mirabile dictu est, sine indicio læ- sionis de lecto surrexit, ægritudinis. Votum verò quod prædictus pa- ter & mater fecerant, sine mora adimpleuerunt, & oblationibus non modicis limina beati Patroni nostri Godehardi visitauerunt. Nos in Ecclesia nostra honorificè suscepimus, & sic eis contigisse veraci relatione, cognouimus.

*Abuti So-
lens esse
pro reli-
quis sub-
ita morte
peris.*

Circa idem tempus, dum tanta miracula per beatum Godehar- dum florerent, contigit duos viros, nimia potatione ingurgitados, ciuitatem nostram exire, & ad proximam villam velle transire; qui, dum medio campo consistere, alter ipsorum fortuito os inuenit, quod subleuans manu, per horam secum portauit. Sed videns ipsū os esse magnæ pulchritudinis, & candoris, dicebat se terram velle pertransire, & omnibus notificare, se Reliquias nostri Patroni de- ferre; & sic temporale lucrum, vt cæteri, acquirere. Quo dicto, sine mora in vesaniam raptatur, & loquens aliena, domum deducitur, & mala morte proxima nocte traditur. His auditis, maximus terror hominibus incutitur, & si qua dubietas cordibus ipsorum de no- stro patrono irrepserat, omnimodo ab eis eliminatur.

Fuit temporibus illis, pistor fratrum, Adelwardus nomine; ad cuius hospitium peregrini quidam declinauerunt; & hospitali mo- re, secum nocte permanserunt: qui, dum equos suos ad aquandum deducere, filium eius adhuc parvæ ætatis existentem, caballo im- posuerunt, & patre ignorante, abduxerunt: qui dum equos ada- quarent fortuito infans exterritus, de caballo præcipitatur, & sine mora vndis subducitur; &, vbi quæri possit, ab omnibus ignoratur. Sed peregrini non valentes puerum reperire, tristes domum rede- unt, patrique, quæ circa filium euenerant, nunciauerunt. Quibus audi-

audi-

auditis, pater concito surgit, tristis ad aquam pergit, nauimque longè subductam requirit; & vt filium saltem mortuum, cum non posset viuum adinuenire, elaborauit. Qui dum diu puerum in loco, vbi deciderat quæreret, nec inueniret, ad terram redijt, vncum quæsiuit; quo reperto, post longum spatium puerum inuenit. His ita gestis, in domum proximam declinauit; ibique puerum mortuum & nullum vitæ signum habentem, deposuit, tantumque quæ exequijs necessaria erant, solícite quæsiuit. Dum hæc sic geruntur, mater pueri cum cæteris mulieribus, quarum magna multitudo domum introierat, misericordiam domini & beati Godehardi implorat; & vt solitam benignitatem, quam omnibus impenderat non sibi subtrahat, deuotissimè exorat. Quid plura? post paruū tempus, puer singultus emittit; aqua, quam hauserat, cum magno impetu effluxit; & tandem vitam pristinam resumpsit.

Puer suffocatus aquis in vitam redit.

Fuit verò circa idem tempus vir mercatoriæ arti deditus, qui negociando, diuersas terras pertransibat; & sibi suisque victum difficulter quærebat. Contigit verò, vt hic quodam tempore causa mercaturæ, cum pluribus aliis inter paganos tenderet, & possessionem non modicam secum deferret. Qui, dum prosperato itinere, pergerent, contigit eos vastam solitudinem introire: vbi non modicam multitudinem paganorum obuiam habuere. Quod videntes, ad arma concurrerunt, defensasacula vndique sibi preparauerunt, sed multitudini illorū resistere non valuerunt. Tunc verò quosdam ex ipsis morti dederunt, quosdam corpore truncauerunt, quosdam captiuauerunt; bonaque ipsorum diripuerunt. Inter quos captiuos, prædictus vir, cum quodam puero, filio fratris sui, captiuatur, & in remotissimas partes paganorum deducitur; ibique in quadam Insula Oceani detinetur. vbi, cum diu seruili opere desudaret, & vnde eriperetur non haberet, vtpote vbi mare vndique circumflueret, nec vllum locum euadendi inueniret, tandem se ad patrociniū beati Godehardi Patroni nostri iturum deuouet, si, per quam partem manus illorum effugere posset, illi demonstraret. His ita gestis, quadam die, dum circa littus maris angustiano & orationibus insistendo deambulare, cymbam paruam in obscuro loco littoris inuenit, in qua se mare transire, Dei adiutorio sperauit; sed, quia mare magnum, & spatiosum fuerat, tantum periculum attentare trepidabat, seseque orationibus beati Godehardi commendabat, petens vt animo illius inspiraret, & cōpetentia adminicula ei præpararet, quibus tantam tribulationem euadere potuisset. His finitis iam nox aduenerat, cum iam fixo animo se ad fugam præparabat, acceptis igitur duabus lanceolis, & panno de culcitra

Negotiator captiuus se spes euadit.

abstracto, ad puerum filium fratris sui, qui in alia villa morabatur pergit: eumque secum abduxit. Sed cum ad nauiculam venisset, lanceolis & panno, quem secum portauit velum adaptauit, & sic se misericordiam Domini & Beati Godehardi commendauit. Quod videtes qui in Insula comorabantur, eum subito profecuti sunt: sed, Deo adiuuante, eum comprehendere nequibant; domumque, infecto negotio, remigabant. Prædictus verò vir, non immemor quod Deo vouerat, sine mora ad patrocinium beati Godehardi veniebat, & lanceas & pannum, vnde velum fecerat, in memoriam tanti miraculi, in Ecclesia nostra suspendi rogabat.

*Henricus
Coloniensis
Archiepiscopus.*

Petit fraternitatem cum clero Hildesheimensi & reliquias sancti.

Reliquia S. Godehardi in Sueniam translata.

Fraternitas S. Godehardi instituta à Theodorico Hildesheimensi.

Interea dum hæc aguntur, & memoria beati Godehardi valde celebris habetur, contrigit, vt Archiepiscopus Coloniensis Henricus nomine, ciuitatem nostram, cum non modica manu cleri & populi pertransiret: & prædicta miracula, quæ per eum fiebant cognosceret. In conuentum ergò fratrum nostrorum venit, & fraternitatem nostram deuotè postulauit. Ad cuius fraternitatis confirmationem, dari sibi de reliquijs beati Patroni nostri humiliter petijt, promittens se facturum, vt in omni diocesi sua celebris haberetur, & congruus honor tanto viro exhiberetur. sed quia petitione eius propter absentiam Pastoris nostri distulimus; & tunc nos satisfacturos voluntati ipsius polliciti sumus, vbi is adesset. non multo post tempore dominus noster cum in conuentu nostro hæc supradicta cognouisset, petitioni Archiepiscopi acquieuit, & quæ ab eo postulabantur sibi donari præcepit. Mox Abbas beati Godehardi ad eum cum portione reliquiarum transmittitur, & ab eo deuotissimè suscipitur. Hanc verò portionem Archiepiscopus in terram Natiuitatis sue, id est, in Sueniam transmisit; ibique quandam Ecclesiam in honore ipsius instituit: ad quam, cum multi confluerent, & certissimam salutem animæ & corporis recuperarent, contigit, vt quadam die, cuidam viro manus abscinderetur a deo, vt nec minima particula corpori iungeretur. Videns ergò manum se esse, manum arripuit, & fide firmata eam ad truncum apposuit, & ad eandem Ecclesiam ad patrocinium beati Godehardi migravit, vbi, cum deuotissimè misericordiam ipsius imploraret, contigit celeberrimum miraculum, vt trunco manus conglutinetur, & in pristinum statim restitueretur.

Vir quidam honestus, cuius nomen Theodoricus, cuius Hildesheimensis. Hic deuotione singulari motus, fraternitatem instituit S. Godehardi; & in eam vtriusque sexus homines induxit; tribuens de proprijs elemosynam pauperibus satis largam in festo dicti Pontificis Godehardi. Hic in infirmitate quadam decumbens, quæ phthisis dicitur, à medicis derelinquitur, qui de vita ipsius desperabant. Quadam verò nocte, quam pæne duxit infirmum,

mnum,

mnem, apparuit ei S. Godehardus in habitu pontificali, dicens ei. *ambic à phisifi curatur apud S. Godehardi.*
 Quid agis frater? Cur sic iaces prostratus in lecto. Cui Theodoricus respondit. Infirmirate grauiatus valida, aliud non possum, quã prostratus iacere; sed rogo te, sancte Godeharde, ora p̄ me. Cui vir sanctus ait. Surge in nomine Domini nostri Iesv Christi; & vade ad Ecclesiam, & ostende te Confratribus tuis; & dic eis, quia Dominus Iesv s̄ meritis meis te sanauit, eo quod honorem meum in hac infirmitate procurasti. Insuper dic eis, vt in incæptis perseuerent; & ego frater eorum ero, & defensor ab hoste maligno, & ab omnibus. quæ honorem, vitam siue famam eorum lædere possunt; & apud Deum intercessor ero semper. Dictus autem infirmus surrexit; & quod ei dictum fuerat fecit. Et omnes qui audierant verbum Deum benedicebant, qui talem eis patronum dedit, & intercessorem. Dictus autem Theodoricus sanus & hilaris postea vixit annis multis; deuotè Deo & S. Godehardo se commendans.

Magister Ioannes Decanus Aquensis, cum scholaris esset, tam grauius, quodam tempore infirmatus est, vt confessus & inunctus nihile nisi mors videretur. Qui cum materia rapta esset in cerebrũ, solus iacens in excessũ venit. Viditq; homines sibi ignotos intrare, qui lances, quas manibus portabant cum lignis breuibus & quadratis ante ipsum ponebant. Stantibus ipsis ex vna parte lectuli contemplatus est introire tres inclitos Confessores; sanctum videlicet Martinum Turonensem, & S. Godehardum Episcopum Hildensem, beatumq; Berwardum; qui eum parte ex altera circumsteterunt. In quorum conspectu puer Ioãnes vni imponitur Lanci, & ligna ponderis alteri. Cumq; eleuata statera iuuenis æger minus habens inuentus est, prædicti Confessores puerulum paruũ & mendicum sinui eius imposuerunt, qui simul lancem aduersam mox suspendentes, lignis grauiores apparuerunt. Statimque Ioannes qui mihi hanc visionem retulit in sudorem erumpens crisin fecit, & de eadem infirmitate citius conualuit.

Excerptũ ex Casarij Illus mirae lib 8 c. 27. ubi est huius visũ exegesis. Ioannes Decanus post Aquensis admirabili visũ sanitate recuperat aduersante S Godehardo.

Postremum miraculum editionis Lipsiana, vite breuioris.

ANNO Domini MCCXXXV III. Ciuitas Pataviensis per Episcopũ Pataviensem, cum multa armatorũ militia, circũuallata sic ar- *Patavia obfessa con fugit ad parrocinũ S Godehardi.*
 tabatur, q̄ populus in ea desperatus de salute, hostib, suis se tradere volebat. Contigit. a. vt vn̄ inter eos in S. Godehardo specialẽ gerẽs fiduciã, & inter maiores ciuitatis residẽs, diceret. Audiuius multa pietatis insignia, & salutaris auxilij augmẽta nõ modica, quomodo S. Godehar. de hac nostra ort̄ terra, imo de hac nostra diœcesi multis ad-

tis adstitit tribulatis, & cōsolationem ab eo receperunt, vt multis est notissimum. Expediit ergo, vt & nos ipsius adiutorium imploremus, petentes deuotione supplici, vt clementer nobis adstiat, & iram Dei, per quam meruimus hanc calamitatem, à nobis auertat. Placuit omnibus verbum senis; eiusque omnes fauent hortamento. Et votum fecerunt vnanimiter, se missuros aliquot de ciuibus cum oblationibus, petentes, vt eis in necessitatibus suis citius subueniret. Quo voto emisso, mira celeritate se inuenerunt consolatos. Nam generosus Princeps Dux Bauariæ veniens, negotium interceptit; & inter Episcopum Patauensem, & ciues dictæ ciuitatis ab eo obsessæ, treugas * constituit amicabiles. Sicq; Præsul abcessit, & ciuitas pace gaudebat insperata. Sed & medio tempore dictus Dux Bauariæ pacem inter Episcopum & ciuitatem inceptâ confirmauit, & consolationem hominibus vtriusque sexus condonauit. Ciues autem dictæ ciuitatis, suos vt vouerant ad sepulchrum miserunt S. Godehardi cum votiuis oblationibus, omnibus ibidem narrantes qualiter suffragijs S. Godehardi de tribulatione maxima subito fuerint liberati.

Vouet Sancto munera

*Liberatur interuentu Ducis Bauariæ
* indutias.*

Votum exsoluit.

Appendix, alia manu ascripta de miraculis quæ ad reliquias Sancti longius exportatas acciderunt.

SCIRE volentibus quæ & quanta Dominus operari sit dignatus sper merita beati Godehardi Cum essemus in Prouincia Traiectensi, & in alijs locis, habentes nobiscum venerabiles reliquias eiusdem breuiter quædam annotare curauimus.

Abbas in Dokkige.

Honorabilem virum Abbatem in Dokkige curatum euidenter cognouimus à fluxu sanguinis quo vehementer & diu laborarat. Per eius suffragium matronam etiam quandam, quæ bona spe easdem reliquias ad se deferri petijt, Deus à duplici morbo, hydropico & podagrico, quo diu laborauerat, eiusdem meritis potenter atq; euidenter liberauit.

Zona reliquis Godehardi applicata miraculorum effetrices.

Præterea Zonis multorum applicatis ad easdem reliquias, & appositis ad membra infirmorum tam sæcularium, quam claustralium, in continenti sanitatē recepisse noscuntur; videlicet infirmi laborantes quotidiana, tertiana, dolore capitis, oculorum, dentium, & cæterorum membrorum.

Fraternitas S. Gode

Cum fœmina quædam inter conciuies suos, dantibus nobis confraternitatem, more solito ab ipsa se absentaret, monita per visum à beato Godehardo, cur se tanto beneficio priuari vellet? & respon-

spondens, quod nihil offerendum haberet, audiuit, vt mane sur- *hardi offer-*
gens, quicquid apud se inueniret, offerret; sicq; in bursa duos gra- *risolico.*
uoris monetæ nummos inueniens, obtulit, & idem factum coram
populo professa est.

Vir etiam quidam magnus nobis valde contrarius existens, cum
populum à nobis auertere, & negotium nostrum omnimodis im-
pedire studeret, ita per inflationem gutturis, & totius capitis peri-
clitari cepit, vt iam penè deficere videretur; donec in se rediens &
corde pænitens, per suffragia beati Godehardi ab ipsius mortis
faucibus liberatus, errorem suum deuotione & humilitate corre-
xit.

Quædam mulier cum geminos generaret, vno soluta ante no-
strum aduentum, tribus diebus, cum altero periclitari cepit, sed
nobis aduenientibus artactu zonæ sanctis reliquijs appositæ, in-
continenti enixa dinoscitur.

Præterea, cum maior Ecclesia Traiectensis suspensione diuino- *Ecclesia*
rum longo tempore nimis turbaretur, propter aduentum reli- *Traiecten-*
quiarum beati Godehardi, diuina resumpsit; & toti po- *sis restitui-*
pulo ingens gaudium tribuit in dedicatio- *one diuina.*
ne, videlicet ipsius Ec-
clesiæ.

